

THE ESSENCE OF THE DEFINITION OF "FINANCIAL DERIVATIVE" AND THEIR CIRCULATION ON THE STOCK MARKET

A. Kravchenko

Abstract. The scientific essence of the definition "financial derivative" is defined, their classification is given, both in domestic and world practice. The comparative description of the volume of stock exchange contracts with securities on the stock exchange market is analyzed, the volume of exchange contracts on the stock market (in the context of stock exchanges) by type of financial instrument is analyzed, the volume of exchange contracts with securities on stock exchanges according to the types of market during the research is presented, presented ways of development.

Keywords: stock market, derivative, base asset

УДК 631.147:339.5(477)

МІЖНАРОДНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ РИНКУ ОРГАНІЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ДЛЯ УКРАЇНИ

Є. В. МИЛОВАНОВ, кандидат економічних наук

E-mail: ofu@organic.com.ua

Анотація. Розглянуто основні тенденції розвитку світового ринку органічних продуктів і визначено їх особливості у розрізі країн та регіонів. Визначено основні виклики й проблеми, які стримують розвиток глобального ринку органічної продукції. Обґрунтовано основні перспективи та напрями вдосконалення вітчизняного органічного сектора.

Ключові слова: ринок органічної продукції, органічні виробники, попит і пропозиція, органік, споживання органічної продукції, органічний сектор

Актуальність. Останніми роками світовий ринок органічної сільськогосподарської продукції демонструє доволі високі темпи зростання. Це пов'язано з постійним зростанням попиту на харчові продукти та непродовольчі товари, які вироблені без застосування штучних хімічних речовин та не шкодять здоров'ю людей і навколишньому середовищу.

Розвиток інформаційного суспільства надає споживачам кращі можливості щодо підвищення рівня їх поінформованості щодо вигод органіки не лише для здоров'я особистості, але й для сталого розвитку всієї нації. Якість та безпечність органічної продукції не тільки підвищили екологічність продовольства, але й вивели органічних товаровиробників на зовсім інший рівень конкурентоспроможності, завдяки чому органічний сектор стає дедалі більш привабливим для сільськогосподарських виробників та переробників усіх рівнів. Крім того, останніми роками дедалі більше досліджень присвячено

екологічними перевагам органіку, а саме: впливу на здоров'я ґрунтів, біорізноманіття, кількості викидів вуглецю тощо.

Міжнародний досвід розвитку органічного сектора не залишає сумнівів для визначення напрямів розвитку вітчизняної сільськогосподарської та продовольчої галузей. Органік уже впродовж багатьох років є рушійною силою не лише для сільськогосподарської, але й для харчової, текстильної та інших галузей економіки багатьох країн, оскільки попит на органічну продукцію у більшості з них досі перевищує пропозицію.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Теоретичні та практичні аспекти розвитку міжнародного ринку органічних продуктів знайшли відображення у працях відомих вітчизняних теоретиків та практиків, а саме: В. І. Артиша [2], Г. Я. Антонюк, Р. М. Безуса [3], Р. В. Левкіної [4], О. О. Маслака [5] та ін. Досліджує стан розвитку органічного ринку у різних країнах, на континентах та у світі загалом значна кількість іноземних вчених, серед яких особливо варто згадати Х. Віллер та Дж. Лерно [10; 11; 12].

Однак існує необхідність продовження досліджень у даному напрямі та актуалізації основних підходів і досягнень світової наукової думки, що й зумовило актуальність та вибір теми дослідження.

Мета дослідження – аналіз основних тенденцій та перспектив розвитку світового ринку органічної продукції та визначення основних напрямів удосконалення вітчизняного органічного сектора.

Результати дослідження та їх обговорення. Сучасне органічне виробництво розвивається у світі понад 90 років. Органічний рух розпочинався, у першу чергу, з філософського переосмислення підходів до методів ведення сільського господарства, на чому наголошує й сучасна індійська громадська діячка Вандана Шіва: "Органік – це не "річ" і не продукт. Це філософія: напрям мислення і шлях життя, який ґрунтується на чіткому усвідомленні того, що все у цьому світі взаємопов'язане і знаходиться у певних взаємовідносинах з усім іншим" [7, с. 3]. Однак нині органік став потужним бізнесом, який не лише забезпечує мільйони робочих місць, але й задовольняє потреби десятків мільйонів споживачів у всьому світі. Міжнародна практика впровадження органічних підходів у виробництво сільськогосподарської продукції уможливила підвищення рівня рентабельності та конкурентоспроможності галузі, зменшення виробничих витрат аграрних підприємств, створення основи для екологічно безпечного розвитку економіки, додаткових робочих місць у сільській місцевості та нових перспектив для малих і середніх фермерських господарств, підвищення рівня життя й здоров'я населення, перехід на науково-обґрунтовану систему землекористування тощо.

Крім того, розвиток глобального інформаційного суспільства дав змогу споживачам багатьох країн суттєво підвищити рівень обізнаності та поінформованості щодо низки переваг органіка для соціуму та довкілля. Усе це сприяло перетворенню колись нішевого органічного ринку на один із рушіїв економічного та соціального зростання десятків країн.

Світовий ринок органіку вже декілька років поспіль демонструє активне зростання. Глобальні продажі органічних продуктів та напоїв збільшилися з менш ніж 15 млрд дол. США до майже 90 млрд дол. США протягом двох останніх десятиліть. У 2016 р. цей показник збільшився приблизно на 10%.

За даними Міжнародної Федерації органічного сільськогосподарського руху (IFOAM), найбільшими органічними ринками збуту у 2016 р. були: Сполучені Штати Америки (38,9 млрд Євро), Німеччина (9,5 млрд Євро) і Франція (6,7 млрд Євро). Найбільшим є ринок США (47% від світового ринку), потім Європейський Союз (30,7 млрд Євро, 37%) та Китай (5,9 млрд Євро, 6%). Найбільше споживання на душу населення з понад 200 Євро було зафіксовано у Швейцарії та Данії. Найвища частка органічного ринку була досягнута в Данії (9,7%), Люксембурзі (8,6%) та Швейцарії (8,4%) [12, с. 24].

Розподіл світового ринку органічної продукції у розрізі країн та регіонів у 2016 р. мав такий вигляд:

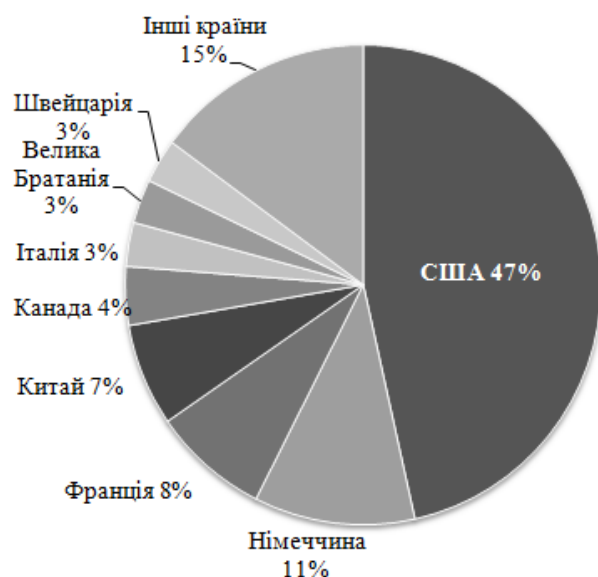

Рис. 1. Розподіл світового ринку органічної продукції в розрізі країн*

* Джерело: за даними IFOAM.

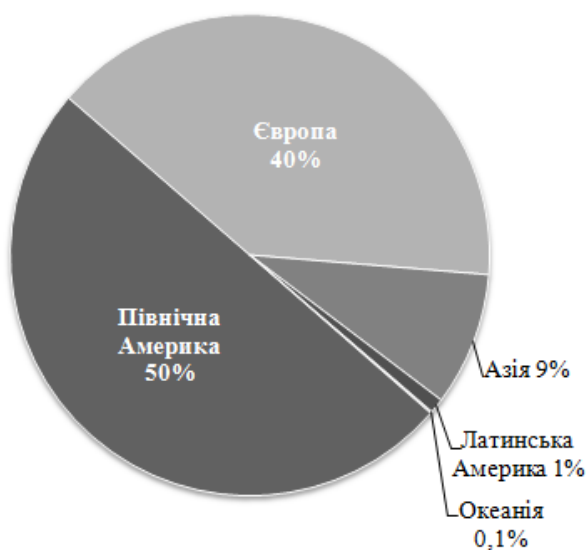

Рис. 2. Розподіл світового ринку органічної продукції у розрізі регіонів

Як бачимо, обидва рисунки відображують домінуючу роль США на світовому ринку органіки. У цій країні сформувався та продовжує зростати найбільший ринок органічних продуктів у світі. Частка ринку в загальному обсязі продовольчих товарів також висока – 5,3%. При цьому, найбільшу частку ринку становлять фрукти та овочі, у т.ч. майже 15 % продажів припадає на свіжі продукти. Молоко та молочні продукти – друга за величиною категорія. Загалом весь північноамериканський ринок органічних продуктів у 2016 р. оцінювався в 46,3 млрд дол. США. Більшість продажів відбуваються на ринку Сполучених Штатів, вартість яких становить 43 млрд дол. США [12, с. 146].

Попит на органічні харчові продукти продовжує випереджати поставки, причому органічні продукти імпортуються до США з усіх континентів. Імпорт органічних продуктів стимулюється органічними торговими угодами між Сполученими Штатами та різними країнами, такими як Швейцарія, Канада, Японія, Південна Корея, Тайвань, а також Європейським Союзом.

Ще одним підтвердженням зростаючої ролі органіки у світі є те, що органічна харчова промисловість продовжує залучати інвестиції. Поглинання, що обчислюються мільярдними сумами стали вже нормою. Наприклад, у 2016 р. французький продуктовий гігант Danone придбав компанію Whitewave

Foods, одну з найбільших виробників органічних продуктів у Північній Америці, за 12,5 млрд дол. США [9]. Whole Foods Market, провідний роздрібний торговець натуральними та органічними харчовими продуктами, придбала компанія Amazon у червні 2017 р. за 13,7 млрд дол. США. Протягом кількох місяців ціни на значну кількість органічних продуктів було знижено, оскільки інтернет-гігант прагне зробити органік більш доступним для американських споживачів [1, с. 40].

У 2016 р. європейський ринок органічних продуктів оцінювався у 35 млрд дол. США. Деякі країни, такі як Франція та Швеція, повідомили про двозначні темпи зростання [12, с.147].

Продажі органічних харчових продуктів зосереджені у Західній Європі. Німеччина має найбільший ринок, що оцінюється в 9,5 млрд дол. США, за яким іде французький – 6,7 млрд дол. США. Наступні найбільші ринки знаходяться в Італії, Великій Британії, Швейцарії та Швеції. Країни Центральної та Східної Європи, такі як Польща, Угорщина та Україна, стають важливими виробниками органічних культур, хоча при цьому обсяги внутрішнього ринку залишаються порівняно незначними [12, с.147].

Зауважимо, що частка ринку органічних харчових продуктів у загальному обсязі їх продажів значно різнилася у 2016 р. Найвищі частки ринку та найбільші споживачі органічних продуктів знаходяться у скандинавських та альпійських країнах. У Данії на органічні продукти припадає майже 10% від загального обсягу продажів харчових продуктів. У багатьох країнах Центральної та Східної Європи, у т.ч. і в Україні, частка ринку становить до 1 %.

Органічний ринок Азії та Океанії також демонструє активну позитивну динаміку впродовж останніх років. Органічні продажі харчових продуктів у цих регіонах становили близько 8,1 млрд дол. США у 2016 р. [12, с.147–148].

Основна виробнича активність азійського регіону сконцентрована у Китаї та Індії, тоді як продажі, традиційно, здебільшого були в Японії та Південній Кореї. Збільшення органічних продажів харчових продуктів у Китаї та Індії частково пояснюється зростаючим споживчим добробутом, який стимулює попит на якісні, безпечні органічні продукти.

Бразилія має найбільший ринок органічних продуктів у Латинській Америці. Але останніми роками він демонструє повільне зростання через політичні та економічні кризи. Інші країни Латинської Америки, такі як Аргентина, Перу, Чилі та Колумбія, мають здебільшого експортно-орієнтовані органічні ринки.

Ринок органіку в Австралії є досить великим та динамічним. Обсяги роздрібної торгівлі щороку збільшуються як у спеціалізованих органічних магазинах, так і у великих мережах супермаркетів. Виробники Австралії та Нової Зеландії характеризуються високим експортним фокусом, багато з яких націлені на азійські країни, економіки яких зростають.

Більшість світових експертів і надалі прогнозують позитивну тенденцію для ринку органіка, але наголошують на зростаючих проблемах. До них належать: концентрація попиту на органік (близько 90% продажів припадає на Північну Америку та Європейський Союз), поширення та узгодження стандартів і той факт, що зростання сільськогосподарських угідь

сповільнюється у деяких частинах Європи та Північної Америки, а це свідчить про можливі проблеми з пропозицією.

Концентрація попиту є найбільш важливим викликом. Майже 180 країн, що займаються органічним вирощуванням сільськогосподарських культур та розведенням тварин, стали частиною глобального ринку. Проте, близько 90% від продажів органічних продуктів і напоїв зосереджені у Північній Америці та Європі. У багатьох країнах Африки, Азії та Латинської Америки органічні продукти виробляються все ще майже виключно для експортних ринків. Навіть в Австралії та Новій Зеландії значна частина виробників органічних харчових продуктів мають високу експортну орієнтацію.

Ще одна проблема – стандарти, число яких поширюється в органічній індустрії. Хоча Євросоюз та Північна Америка (Сполучені Штати Америки та Канада) уклали торговельні угоди про еквівалентність, виробники за межами цих двох "торгових блоків" повинні враховувати множинну сертифікацію для доступу до експортних ринків.

Так, наприклад, виробник органічної кави в Індонезії має прийняти стандарти ЄС, Департаменту сільського господарства США та JAS для доступу до ринків Європейського Союзу, США та Японії відповідно. Ця тенденція найбільш помітна в Азії, де майже всі країни розроблюють національні стандарти/правила, але не завжди узгоджують їх між собою.

Варто відзначити ще одну важливу тенденцію міжнародного ринку органічної продукції – нерівномірність зростання попиту та пропозиції. Протягом останніх двох десятиліть експорт органічних харчових продуктів експоненціально зростає, однак пропозиція не відповідає попиту (рис. 3).

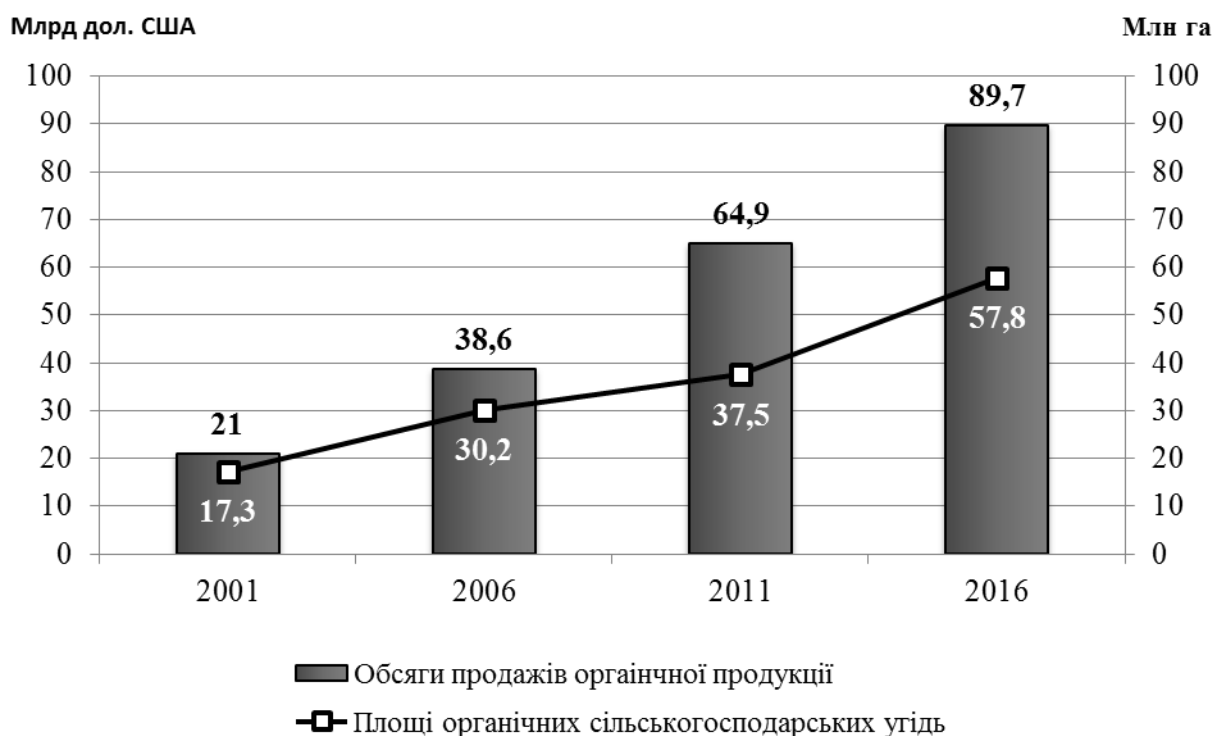

Рис. 3. Зростання продажів органічних продуктів і напоїв у 2001–2016 роках та динаміка органічних сільськогосподарських угідь*

*Джерело: за даними IFOAM.

Наведені дані свідчать про стрімке зростання обох показників, але не рівнозначне. Так, органічні площі збільшились у 2,3 раза у 2016 р., порівняно з 2006 р., а обсяги продажів органічних продуктів – майже у 3,3 раза за той самий період. Це ще раз підтверджує, що органічне виробництво не встигає задовольняти попит і залишається досить привабливим сектором для фермерів та інших виробників.

Високі темпи зростання попиту на органік значною мірою пов'язані з підвищенням рівня поінформованості суспільства про значні переваги органіка перед конвенційною продукцією. Вивченню поведінки споживачів органічних харчових продуктів присвячена значна кількість досліджень. Основними факторами споживчого вибору органічних продуктів є здоров'я, навколишнє середовище, безпека та якість харчових продуктів.

Наступним етапом дослідження розглянемо світові тенденції споживання органічної продукції (табл. 1).

Як бачимо з наведених даних, США є лідером за показником роздрібного товарообороту (38 938 млн Євро), але найбільша частка органічних продуктів у загальному обсязі продажів харчових продуктів та найвищий рівень споживання органіку на душу населення спостерігається у Швейцарії (8,4% та 274 Євро відповідно) та Швеції (7,9% та 197 Євро відповідно). Україна ж займає поки низьку позицію у даному рейтингу по всіх трьох показниках, але, поряд із цим, нарощує обсяги товарообороту органіком з кожним роком (рис. 4).

1. Країни-лідери за споживанням органічної продукції у 2016 році*

№	Країна	Роздрібний товарооборот, млн Євро	Частка органіку у загальному обсязі продажів харчових продуктів, %	Споживання на душу населення, Євро
1	США	38938	5,30	121
2	Німеччина	9478	5,10	116
3	Франція	6736	3,50	101
4	Китай	5900	-	4
5	Канада	3002	2,60	83
6	Велика Британія	2460	1,50	38
7	Італія	2644	3,00	44
8	Швейцарія	2298	8,40	274
9	Швеція	1944	7,90	197
10	Іспанія	1686	1,70	36
	...			
	Україна	21,2	0,06	0,5

*Джерело: розраховано за даними IFOAM, Федерації органічного руху України, Державної служби статистики України.

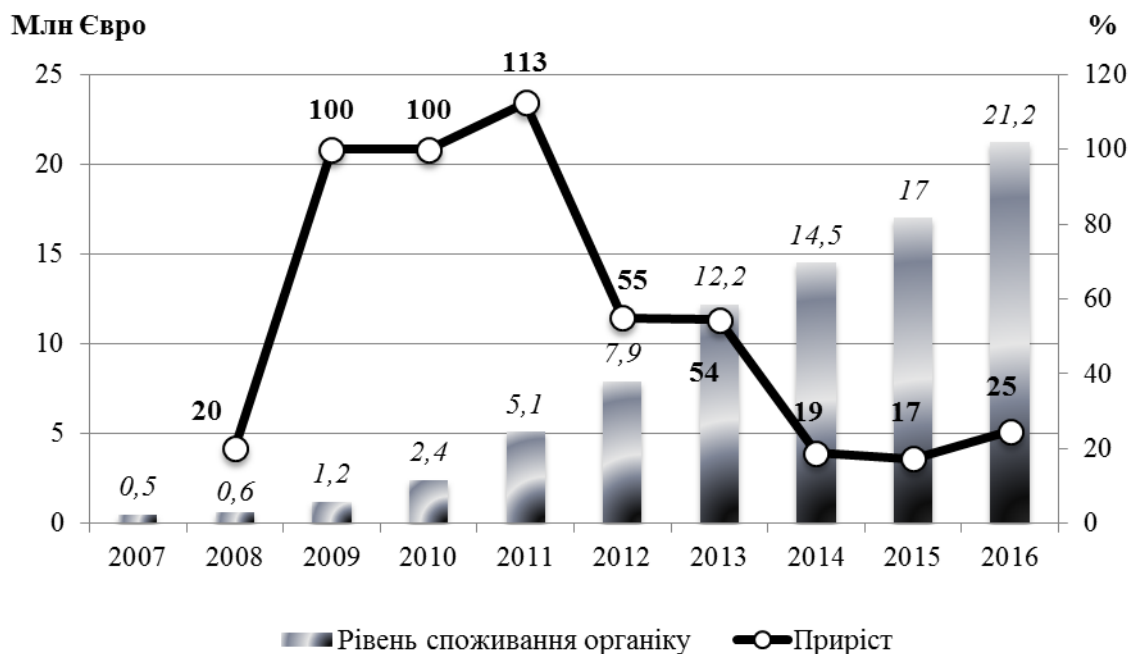

Рис. 4. Динаміка споживання органічної продукції в Україні та його річний приріст*

*Джерело: розраховано за даними IFOAM та Федерації органічного руху України.

З наведеного рисунку можна зробити висновок, що, незважаючи на значні темпи зростання обсягів споживання органічної продукції в Україні, протягом 2007–2016 років, темпи приросту демонстрували нерівномірну динаміку, але при цьому незмінно мали позитивний тренд. Це ще раз свідчить про перспективність розширення сертифікованого виробництва органічної продукції для насичення потреб внутрішнього ринку.

Незважаючи на розвиток внутрішнього органічного ринку, вітчизняним органічним виробникам уже впродовж багатьох років є доступними і надзвичайно перспективними міжнародні (у першу чергу, європейський) ринки збуту. Так, станом на початок 2017 р., загальна кількість вітчизняних виробників, зайнятих в органічному виробництві, становила 360 [8]. Значна їх кількість орієнтується на експорт органічної продукції.

Проведений аналіз є підтвердженням викладеного у нашому попередньому дослідженні [6], де ми зазначали, що станом на 2009 р. "аналіз розвитку міжнародного ринку органічних продуктів свідчить про стабільне зростання як органічного виробництва, так і споживчого попиту у світі загалом і в країнах ЄС зокрема. Тож, з огляду на необхідність зміцнення експортного потенціалу аграрного сектора держави, поліпшення стану родючості ґрунтів, охорони навколишнього середовища, збереження здоров'я нації шляхом насичення внутрішнього ринку України здоровими сертифікованими органічними продуктами, вважаємо стратегічно важливим подальший збалансований розвиток органічного ринку України" [6, с. 311]. Це також сприятиме тому, що "Україна краще і швидше інтегруватиметься у сучасні світові процеси екологізації агровиробництва, а вітчизняні органічні товаровиробники поліпшать свій фінансовий стан" [6, с. 311].

Ще одним свідченням вищезазначеного є те, що у 2017 р. українські органічні виробники експортували близько 300 тис. т органічної продукції (близько 80% від загальної кількості виробленої в Україні) на загальну суму

понад 65 млн дол. США. Імпортерами вітчизняного органіки були переважно такі країни як Нідерланди, Німеччина, Велика Британія, Італія, Австрія, Польща, Швейцарія, Бельгія, Чехія, Болгарія та Угорщина. Крім цього, українську органічну продукцію імпортували США, Швейцарія, Австралія, Канада, ОАЕ та Японія [8].

Отже, розвиток міжнародного ринку органічної продукції відкриває нові можливості для зміцнення аграрного експортного потенціалу нашої країни. Україна може стати одним із основних постачальників органіки принаймні для ринку ЄС, якщо вирішить ряд проблем, основними з яких є: відсутність систематизованої державної підтримки органічного виробництва та збуту; несприятливий інвестиційний клімат; обмежений асортимент органічних продуктів для внутрішнього і зовнішнього ринків; негармонізоване українське законодавство у сфері виробництва органічної продукції з правовим полем Євросоюзу.

Висновки і перспективи. Таким чином, ситуація на світовому ринку органічних продуктів свідчить про зростаючу зацікавленість споживачів у здоровому та повноцінному харчуванні. Органічне сільське господарство розвивається в 178 країнах, кількість яких з кожним роком зростає. Основними тенденціями світового ринку органіки стали: постійне щорічне зростання глобального ринку органічної продукції (10% у 2016 р.); підвищення попиту на органічні продукти у більшості держав світу, з особливою концентрацією у розвинених країнах; актуалізація необхідності узгодження та гармонізації зростаючої кількості органічних стандартів.

Україна, маючи потужний аграрний потенціал, має всі можливості для повноцінного ще ширшого долучення до світового органічного руху з перспективою стати провідним постачальником високоякісної сертифікованої продукції не лише на європейський ринок, але й на зростаючі азійський та американський ринки. На особливу увагу, крім цього, заслуговують соціально-економічні та екологічні вигоди органіки для українського суспільства, а саме: збереження та покращення родючості ґрунтів, відновлення біорізноманіття; розвиток сільських територій та підвищення зайнятості на селі; забезпечення продовольчої безпеки держави, збереження здоров'я нації шляхом насичення внутрішнього ринку України високоякісними сертифікованими органічними продуктами тощо.

Список використаних джерел

1. Амазон знижує ціни на органік / Журнал ORGANIC UA. – № 06–08 (41)'2017. – 2017. – С. 40–44.
2. Артиш В. І. Розвиток світового ринку органічної продукції / В. І. Артиш // Економіка АПК. – 2010. – № 3. – С. 113–116.
3. Безус Р. М. Ринок органічної продукції в Україні: проблеми та перспективи / Р. М. Безус, Г. Я. Антонюк // Економіка АПК. – 2011. – № 6. – С. 47–52.
4. Левкіна Р. В. Стан розвитку європейського ринку органічної продукції / Р. В. Левкіна // Вісник Харківського нац. техн. університету сіл. госп-ва ім. П. Василенка. – 2010. – № 105. – С. 357–363.

5. Маслак О. М. Становлення ринку органічної продукції в Україні / О. М. Маслак // Вісник Сумського Національного аграрного університету. – Серія "Економіка і менеджмент". – Вип. 11 (54). – 2012. – С. 58–62.

6. Милованов Є. В. Органічне землеробство: проблеми, перспективи, зарубіжний досвід / Є. В. Милованов // Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія: економіка, аграрний менеджмент, бізнес. – 2011. – Вип. 163, ч. 3. – С. 306–312.

7. Регіональна підтримка органічного виробництва в Україні / Милованов Є., Мартинюк М., Ковальова О. та ін. ; за ред. к. е. н. Є. Милованова. – К. : Органік Принт, 2018. – 56 с.

8. Україна органічнішає // Журнал ORGANIC UA. – № 01–03 (43)'2018. – 2018. – С. 17–19.

9. Danone agrees \$12.5bn deal for health-focused WhiteWave Foods. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.ft.com/content/9ab78f12-43db-11e6-9b66-0712b3873ae1>

10. Willer H. The World of Organic Agriculture. Statistics and Emerging trends / H. Willer, J. Lernoud // FiBL&IFOAM – Organic International. – Germany: Medienhaus Plump, 2016. – 333 p.

11. Willer H. The World of Organic Agriculture. Statistics and Emerging trends / H. Willer, J. Lernoud // FiBL&IFOAM – Organic International. – Germany: Medienhaus Plump, 2017. – 332 p.

12. Willer H. The World of Organic Agriculture. Statistics and Emerging trends / H. Willer, J. Lernoud // FiBL&IFOAM – Organic International. – Germany: Medienhaus Plump, 2018. – 348 p.

References

1. "Amazon znyzhuie tsiny na organic", *Zhurnal ORGANIC UA*, 06–08 (41)'2017, 40–44.

2. Artysh, V. I. (2010). "Rozvytok svitovoho rynku organichnoi produktsii", *Ekonomika APK*, 3, 113–116.

3. Bezus, R. M. and Antoniuk, H. Ya. (2011). "Rynek organichnoi produktsii v Ukraini: problemy ta perspektyvy", *Ekonomika APK*, 6, 47–52.

4. Levkina, R. V. (2010). "Stan rozvytku ievropejs'koho rynku organichnoi produktsii", *Visnyk Kharkivs'koho nats. tekhn. universytetu sil. hosp-va im. P. Vasylenka*, 105, 357–363.

5. Maslak, O. M. (2012). "Stanovlennia rynku organichnoi produktsii v Ukraini", *Visnyk Sums'koho Natsional'noho agrarnoho universytetu, Seriiia "Ekonomika i menedzhment"*, 11 (54), 58–62.

6. Milovanov, E. V. (2011). "Organichne zemlerobstvo: problemy, perspektyvy, zarubizhnyi dosvid", *Naukovyi visnyk Natsionalnoho universytetu bioresursiv i pryrodokorystuvannia Ukrainy. Seriiia: ekonomika, ahrarnyi menedzhment, biznes*, 163 (3), 306–312.

7. Milovanov, E., Martyniuk, M., Koval'ova, O. O. (2018). Regional'na pidtrymka organichnoho vyrobnytstva v Ukraini [Organic production regional support in Ukraine], Organic Print, Kyiv, Ukraine.

8. "Ukraina organichnishaie", *Zhurnal ORGANIC UA*, 01–03 (43)'2018, 17–19.

9. Financial Times (2016). "Danone agrees \$12.5bn deal for health-focused WhiteWave Foods", available at: <https://www.ft.com/content/9ab78f12-43db-11e6-9b66-0712b3873ae1> (Accessed on March 1, 2018).

10. Willer, H. and Lernoud J. (2016). "The World of Organic Agriculture. Statistics and Emerging trends", Medienhaus Plump, Rheinbreitbach, Germany.

11. Willer, H. and Lernoud J. (2017). "The World of Organic Agriculture. Statistics and Emerging trends", Medienhaus Plump, Rheinbreitbach, Germany.

12. Willer, H. and Lernoud J. (2018). "The World of Organic Agriculture. Statistics and Emerging trends", Medienhaus Plump, Rheinbreitbach, Germany.

МЕЖДУНАРОДНЫЕ ТЕНДЕНЦИИ РАЗВИТИЯ РЫНКА ОРГАНИЧЕСКОЙ ПРОДУКЦИИ И ПЕРСПЕКТИВЫ ДЛЯ УКРАИНЫ

Е. В. Милованов

Аннотация. Рассмотрены основные тенденции развития мирового рынка органических продуктов и определены их особенности в разрезе стран и регионов. Определены основные вызовы и проблемы, которые сдерживают развитие глобального рынка органической продукции. Обоснованы основные перспективы и направления совершенствования украинского органического сектора.

Ключевые слова: рынок органической продукции, органические производители, спрос и предложение, органик, потребление органической продукции, органический сектор

INTERNATIONAL MARKET TRENDS ORGANIC PRODUCTS AND PROSPECTS FOR UKRAINE

Ye. Milovanov

Abstract. The main tendencies of development of the world market of organic products are considered and their features are determined in terms of countries and the regions. The main challenges and problems that hamper the development of the global organic produce market are identified. The main perspectives and directions of the improvement of the Ukrainian organic sector are substantiated.

Keywords: organic market, organic producers, demand and supply, organic, organic products consumption, organic sector